

KRIJGT HET WITTE WENTELTRAPJE (*EPITONIUM CLATHRATULUM* (KANMACHER, 1798)) VASTE VOET IN DE LAGE LANDEN?

M.A. Faasse

Does *Epitonium clathratulum* get a foothold in the low countries?

In recent years several live specimens of *Epitonium clathratulum* were found in situ on the Dutch and Belgian coasts, whereas very few records are known from the last century. Possibly the recent records are the result of a settlement of larvae originating from populations off the coast or even from The Channel. However, it can't be ruled out that populations on the coast exist, in rarely investigated habitats, such as sediment between sea anemones on stones. Some observations suggest that hydroids might serve as food for (juvenile?) *E. clathratulum*.

Waarnemingen

In het Nederlandse faunagebied werd het eerste in situ levende witte wenteltrapje (*Epitonium clathratulum*) verzameld ten westen van de Texelse Stenen, binnen 25 mijl van de Nederlandse kust (Eisma, 1966). Een datum wordt niet vermeld. Het tweede exemplaar werd op 4 juni 1994 verzameld in de Hammen, een geul in het noordwesten van de Oosterschelde (Wetsteijn & Nieuwenhuize, 1996). Mieke Rietveld toonde de schrijver het derde exemplaar, dat verzameld werd in het midden van de Kom van de Oosterschelde tijdens de voorjaarsbemonsteringen van 2001, tussen 23 april en 9 mei (Sisttermans et al., 2001). Op 13 oktober 2001 werd door de schrijver een juveniel exemplaar (fig. 1) verzameld bij Katse Hoek. Het werd aangetroffen in een monster met verschillende soorten Hydrozoa, verzameld op een diepte van enkele meters onder de laagwaterlijn. Ingrid Jonckheere publiceerde de eerste waarneming van een in situ levend exemplaar van het witte wenteltrapje op de Belgische kust. Zij verzamelde op 13 maart 2001 een juveniel exemplaar in de getijdenzone op een golfbreker te Koksijde (Jonckheere, 2001). Francis Kerckhof meldde daarna waarnemingen van twee juveniele exemplaren op golfbrekers te Oostende, respectievelijk op 1 maart 1998 en 12 maart 2001 (Kerckhof, 2002a). Tevens vermeldt hij een waarneming op 10 juli 2001 door Jan Haelters van talrijke volwassen exemplaren van het witte wenteltrapje tussen zeeanemonen en hydropoliepen op het wrak van de 'Birkenfelz', 40 km uit de Belgische kust. Op 5 maart 2002 werden rond de Westhinder meetpaal, zo'n 30 km uit de Belgische kust twee stenen opgedoken, waarop 25 witte wenteltrapjes werden aangetroffen (Kerckhof, 2002b).

Discussie

Het is reeds lang bekend dat veel slakjes van de familie Epitoniidae van/op neteldieren leven. Het witte wenteltrapje werd onder andere aangetroffen op de zeeanemoon *Bunodosoma biscayensis* in Frans Baskenland (Den Hartog, 1987; met foto). Omdat deze anemoon alleen van dit gebied bekend is kan het witte wenteltrapje kennelijk ook van andere neteldieren leven. Mogelijk van/op andere soorten zeeanemonen, maar het is zeker niet uit te sluiten dat hydropoliepen, wellicht alleen voor juveniele exemplaren, een voedselbron kunnen vormen. Kerckhof (2002a) wees er al op dat het witte wenteltrapje planktotrofe larven heeft en dat de recente waarnemingen het gevolg kunnen zijn van transport van larven

van verder uit de kust of zelfs vanuit Het Kanaal. Het is in ieder geval opvallend dat er relatief veel juveniele exemplaren op de kust gevonden werden. Toch kan het de moeite waard zijn eens habitats op de kust te bemonsteren waar het witte wenteltrapje een voorkeur voor zou kunnen hebben, sediment tussen zeeanemonen bijvoorbeeld. Kerckhof (2002b) trof 25 witte wenteltrapjes aan in een vast sliblaagje tussen zeeanemonen op stenen. Misschien zal blijken dat er ook op de kust een reproducterende populatie leeft.

Literatuur

- EISMA, D., 1966. The distribution of benthic marine molluscs off the main Dutch coast. - Neth. J. Sea Res., 3(1): 107-163. [Appendix 1]
- HARTOG, J.C. DEN, 1987. A redescription of the sea anemone *Bunodosoma biscayensis* (Fischer, 1874) (Actiniaria, Actiniidae). - Zoölogische Mededelingen, 61(36): 533-559.
- JONCKHEERE, I., 2001. Witte wenteltrap *Epitonium clathratulum* levend op een golfbreker te Koksijde. - De Strandvlo, 21(2): 53-57.
- KERCKHOF, F., 2002a. Waarnemingen van de witte wenteltrap *Epitonium clathratulum* (Kannmacher, 1798) op een golfbreker te Oostende en op een wrak voor de Belgische kust. - De Strandvlo, 22(1): 12-15.
- KERCKHOF, F., 2002b. *Crisilla semistriata* (Montagu, 1808), een nieuwe soort voor de zuidelijke Noordzee, en waarnemingen van *Epitonium clathratulum* (Kannmacher, 1798) van het Westhinder gebied. - De Strandvlo, 22(2): 71-74.
- SISTERMANS, W.C.H., H. HUMMEL, O.J.A. VAN HOESEL, M.M. MARKUSSE, M. RIETVELD & J.M. VERSCHUURE, 2001. Het macrobenthos van de Westerschelde, de Oosterschelde, het Veerse Meer en het Grevelingenmeer in het voorjaar 2001. - Rapportage in het kader van het Biologisch Monitoring Programma, NIOO-CEMO, Yerseke.
- WETSTEIJN, L.P.M.J. & J. NIEUWENHUIZE, 1996. *Epitonium clathratulum* (Kannmacher, 1798) (Gastropoda, Prosobranchia: Epitoniidae), new for the Oosterschelde (The Netherlands), and some remarks on its presence in the Dutch Delta area. - Basteria, 59: 139-140.

Adres van de auteur:
Schorerstraat 14
4341 GN Arnhemuiden
E-mail: mafaasse@hetnet.nl

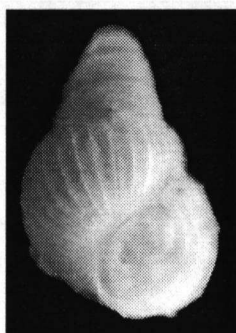

Fig. 1. Juveniel exemplaar van het witte wenteltrapje (*Epitonium clathratulum*) van Katse Hoek